

radar

echo

nr 37

informatieblad Radar
December 2011

Radar
went u fijne
feestdagen en
een voorspoedig
2012

**Radar in gesprek met cliënten, medewerkers en ouders -
Albert Vrancken reist stad en land af - Heusschen & Schrouff
ontvangt onze cliënten met open armen - AVG-poli in
Maastricht voorziet in behoefte - Radar beweegt!**

Radar in gesprek	03	Kort nieuws & agenda	10
Albert Vrancken reist stad en land af	04	BSO Schutterspark	12
Proefproject dagbesteding in woonvorm	05	Radar beweegt!	13
Column	06	Zus - zus	14
AVG-poli in Maastricht	07	De centrale cliëntenraad	16
Convenant langdurige zorg	08	Heusschen & Schrouff	18
Vrijwilligster Marian Klaassens	09	Werk in uitvoering	19

Beste lezers,

De dynamiek in de zorg is groot. Op alle fronten wordt gewerkt aan verbetering van de kwaliteit van de zorg en een betere aansluiting tussen vraag en aanbod. Dat geldt ook voor Radar. In september organiseerden wij een aantal bijeenkomsten voor ouders/verwanten, cliënten en medewerkers en presenteerden wij u onze nieuwe missie en visie. In deze Echo een kort verslag.

De nieuwe missie en visie zijn leidend in alle activiteiten die wij ondernemen. Als je kijkt naar de missie 'de eigen kracht van de cliënt versterken', dan past dat naadloos bij het initiatief 'Radar beweegt' waarbij we onze cliënten proberen te stimuleren om meer te bewegen of sporten. Maria Wetzels en Frans Lutgens vertellen u meer over dit project.

De dagbesteding in de woonvorm, een direct uitvloeisel van de zorginnovatie in de AC's, past ook in dit kader. Met deze dagbesteding geven we onze oudere cliënten meer vrijheid en ruimte om hun eigen dagindeling te bepalen in de eigen woonvorm. Uiteraard waken we ervoor dat de cliënt wel voldoende geprikkeld wordt tot activiteiten en sociale interactie.

Een korte impressie van de eerste initiatieven op dit gebied.

De jongere cliënten willen hun eigen kracht natuurlijk ook versterken en Radar helpt hen daarbij. Op verschillende plekken zijn nieuwe projecten gestart waarbij we onze jonge cliënten werk bieden in een regulier bedrijf zodat ze actief deel uitmaken van de maatschappij. Heusschen & Schrouff in Landgraaf is zo'n onderneming die zich betrokken voelt bij deze jonge mensen.

Echo ging op bezoek.

Verder vindt u in dit nummer meer informatie over het Convenant Langdurige Zorg 2011- 2015 dat voorziet in extra gelden voor verbetering van de kwaliteit van de zorg. Echo bracht tevens een bezoek aan de AVG-poli in het azM en de BSO Schutterspark in Brunssum. We spraken met een reislustige cliënt over zijn uitstapjes en met een vrijwilliger die met groot enthousiasme deelneemt aan onze Parasolreizen. Kortom, er valt weer genoeg te lezen in deze Echo.

Wij wensen u veel leesplezier!

De redactie

Organisatie

Radar in gesprek met cliënten, medewerkers en ouders

September 2011 was de maand waarin Radar in gesprek ging met cliënten, medewerkers /vrijwilligers en ouders/ vertegenwoordigers. Aanleiding was de visie en missie van Radar 'we versterken de eigen kracht van cliënten'. Met andere woorden: Radar ziet mensen met een verstandelijke beperking als mensen met mogelijkheden. Onze cliënten zijn mensen van wie wij het talent willen vinden, onderkennen en versterken om hen zodoende de kans te geven zoveel mogelijk zelf invulling te geven aan hun leven.

Drie pijlers

Aan deze missie ligt de visie ten grondslag dat we de kracht rondom onze cliënten willen versterken. Dat we het persoonlijk netwerk van de cliënt mobiliseren en zoveel mogelijk inzetten om zodoende de eigen kracht van de cliënt te helpen versterken. Wat we willen is energie rondom de cliënt genereren en meer mogelijk maken met het beschikbare budget. Natuurlijk kunnen ook ketenpartners, buurt- en wijkorganisaties hier een rol in spelen. Kort gezegd, het is niet meer zorgen voor, maar zorgen dat. Een tweede pijler onder onze visie is dat we ons werk in nabijheid en met maatwerk organiseren. Begeleiders zijn in de buurt, evenals leidinggevend. We leveren zorg die is afgestemd op de vraag van de cliënt. De derde pijler is dat we authentiek en ondernemend zijn. Dat betekent dat we oprecht geïnteresseerd zijn in de ander en bereid zijn van elkaar te leren. Daarnaast ontwikkelen wij initiatieven en zetten we acties uit die als doel hebben de eigen kracht van de cliënt te versterken en meer middelen en mogelijkheden rondom de cliënt te organiseren.

Omdat we graag wilden weten of deze missie en visie aansluiten bij de ideeën en standpunten van cliënten, medewerkers en ouders, zijn voor elke groep sessies georganiseerd waarin op een open wijze

is gesproken over de invulling van de plannen. Ook is nadrukkelijk gekeken naar voorbeelden waar we al op deze manier werken, want die zijn er al in overvloed.

Cliëntdromen

Met cliënten hebben wij verkend welke droom zij hebben, waar zij goed in zijn, wat zij zouden willen leren of doen. De cliënten waren erg enthousiast over de ideeën. Bijna iedereen heeft wel iets wat hij/zij zou willen ontwikkelen, van droomt of wenst. Het streven is dan ook om voor elke cliënt in het zorgplan tenminste één onderwerp op te nemen dat hier aan tegemoet komt. Het oppakken van 'kleine' dingen, kan een groot effect hebben. In de jaarplannen van de zorgdivisies is deze actie (naar aanleiding van de bijeenkomsten) reeds opgenomen. Voorbeelden van dromen van cliënten: afvallen, konijn voeren, koken, poetsen, toneel, Excel leren, rekenen, werken in bejaardenhuis, muziek maken, zingen met Marleen, in speeltuin werken, leren kinderen op te voeden, cake bakken, opkomen voor jezelf, samen wonen....

Medewerkers/vrijwilligers positief

Ook medewerkers hebben positief op de plannen gereageerd. Na een inventarisatie tijdens de twee bijeenkomsten kwam een grote hoeveelheid namen van cliënten naar boven die al iets doen wat ze leuk vinden en waar ze goed in zijn. Dat kunnen we ook voor andere cliënten organiseren! Onze medewerkers vinden het belangrijk een bijdrage te leveren om dit verder te ontwikkelen. Wel plaatsten zij de kanttekening dat hierbij ondersteuning nodig is en wellicht meer samenwerking tussen de voorzieningen. De medewerkers willen onze cliënten graag helpen hun eigen kracht te versterken. Ze hopen daarbij dat niet alle leuke dingen met cliënten door vrijwilligers overgenomen worden, omdat ze zelf onvoldoende tijd hebben.

Ouders: basiszorg eerst!

Uit de sessies met ouders/vertegenwoordigers kwam naar voren dat ook ouders zich kunnen vinden in deze missie en visie. Zij vinden dat deze nader moet worden uitgewerkt in een inhoudelijke zorgvisie. Zij spreken hun twijfels uit of het mogelijk is de eigen kracht van cliënten van laag niveau te versterken. Voor de ouders staat vast dat, willen wij aan de slag gaan met het versterken van de eigen kracht van cliënten, de basis(zorg) in orde dient te zijn. Ouders spraken hun ongerustheid uit over de eventuele inzet die van hun kant wordt gevraagd. Is er sprake van een (verkapte) bezuiniging? Moeten zij zelf de zorg gaan leveren en hoe moet dat dan als zij er niet meer zijn of niet meer in staat zijn iets te doen voor hun kind? In dat kader past het uitbreiden van het sociaal netwerk erg goed. Ook geven ouders aan dat maatwerk nodig is. Sommige voorzieningen zijn hierin verder dan andere.

Hoe nu verder?

Uit de bijeenkomsten hebben wij geconstateerd dat onze missie en visie aanspreekt. De aandachtspunten die genoemd zijn, verdienen natuurlijk ook aandacht. In de jaarplannen en daaruit voortvloeiende activiteiten, gelden de missie en visie als uitgangspunt, maar de aandachtspunten die uit de sessies naar voren zijn gekomen, hebben eveneens een plek gekregen.

Een cliënt vertelt...

Albert Vrancken reist stad en land af

Voor een uitstapje is hij altijd te porren. Per trein en bus reist Albert Vrancken zo'n beetje heel Nederland door. Gezellige, oude vestingstadjes hebben zijn voorkeur. Vooraf bedenkt hij waar hij graag naar toe wil. Vervolgens vertrekt hij 's morgens vroeg per bus naar het station waar hij de reis verder uitpluist. Meestal is hij rond het avondeten weer thuis.

Albert woont in Meerssen in de woonvorm aan de Pastoor Nic. Creftenstraat. Hij vertelt: "Ik ben 67 jaar. Sinds ik 65 ben, werk ik niet meer bij de MTB. Ik heb dus veel meer tijd en kan overal naar toe gaan als ik daar zin in heb." Albert somt in chronologische volgorde de plaatsen op die hij de afgelopen twee jaar bezocht. Het is een hele waslijst: Enkhuizen, Breda, Utrecht, Harderwijk, Middelburg, Zierikzee, Veere, Heusden en Den Bosch, Tilburg en Oirschot, Elburg, Kampen a/d IJssel, Bergen op Zoom en Naarden." Ook in België komt Albert graag. Zo was hij al in Turnhout, Hasselt, Leuven, Tienen, St. Truiden en Tongeren. "Naar Tongeren ben ik op de fiets geweest, samen met mijn broer. Een mooie tocht door de Jeker-vallei. Ook kom ik trouwens regelmatig in Aken."

Uitsmijter of spaghetti

Hoe ziet zo'n dag er dan uit? "Ik sta op tijd op en ga naar het station. Ik vind het leuk om met de trein te reizen. Soms moet ik overstappen, maar dat zoek ik allemaal onderweg via de borden op het station wel uit. Als ik dan aankom, maak ik een stadswandeling. Meestal ga ik ook ergens een uitsmijter eten, en als ze die niet hebben, neem ik spaghetti. Ik vind het niet erg om alleen op stap te gaan, dat is wel lekker rustig. Tot nu toe

is het altijd goed gegaan." Als Albert geen uitstapje op het programma heeft staan, blijft hij graag thuis. "Ik hou van boeken en televisie kijken. Boeken die ik graag lees zijn boeken over landen met mooie foto's. Als ik naar de televisie kijk, dan hou ik van vakantieprogramma's zoals Vlaanderen Vakantieland. Dan krijg je ideeën waar je naar toe kunt gaan. Ik ben trouwens al een paar keer mee geweest met vakantie-reizen van Parasolreizen. Een vaarvakantie naar Friesland bijvoorbeeld, naar Mallorca en Griekenland. Maar het mooiste was toch wel een reis naar Florida in Amerika. Daar was het heel mooi weer en hadden we een heel mooi uitzicht op zee. Volgend jaar ga ik naar Lourdes. Daar ben ik al een paar keer geweest, maar dat vind ik toch nog leuk."

Wensen

Wensen zijn er ook nog genoeg. Als de dagen weer wat lengen, wil Albert graag naar Groningen. "Dat is wel een lange reis, maar dat moet net kunnen op een dag." Als het gaat om vakanties, dan staat Portugal hoog op het verlanglijstje. "Lekker op het strand liggen en uitstapjes maken, dat lijkt me wel wat. Nu het vroeg donker is, blijf ik het liefste een beetje in de buurt. Ik wandel graag in de omgeving en weet hier alles te vinden. Ik weet ook precies welke bussen er rijden en zo. Soms doe ik mee aan een activiteit. Op de 11^e van de 11^e was ik bijvoorbeeld in AC Scharwyerveld, en soms ga ik naar de Polfermolen. Dan gaan we samen met een aantal bewoners van de woonvorm."

Eerste proefprojecten dagbesteding in de woonvorm

Cliënten vinden het heerlijk

Zeg nou zelf, je bent een dagje ouder en hebt behoefte aan wat meer rust. Je wilt wel eens een keertje uitslapen en meer zeggenschap hebben over je eigen dagindeling. Klinkt dit onlogisch? Nee toch? Toch is dit iets wat tot voor kort niet of nauwelijks mogelijk was voor onze ouder wordende cliënten. Het project Zorginnovatie AC's, geholpen door een wetswijziging, zorgt dat dit vanaf nu wel tot de mogelijkheden behoort. Een tweetal proefprojecten is recent gestart. Aan het woord is projectleider Maria Wetzels.

Maria vertelt enthousiast: "Onder leiding van Désiree Verbocht is in woonvorm De Landgraaf op 1 november 2011 gestart met dagbesteding in de woonvorm. Een aantal cliënten in deze woonvorm werkt in Ambark, maar blijft eigenlijk liever thuis. Ze zien op tegen het vroege opstaan en de reis in het busje. Hoewel het vervoer al flexibel was geregeld, met verschillende vertrektijden, vinden ze het niet prettig. Ze moeten wel eens wachten en zeker in de winterkou is dat best veel gevraagd. De hoge instap in de bus is ook niet makkelijk voor ouderen. In woonvorm De Landgraaf kunnen deze cliënten sinds een paar weken deelnemen aan dagbestedingactiviteiten in de woonvorm zelf. Er is geen vooraf ingevuld programma. Samen met de cliënten wordt afgesproken wat ze leuk vinden om te doen. Wat we proberen is de activiteiten van het wonen invulling te geven door middel van de dagbesteding. Het gaat vaak om simpele dingen zoals samen ontbijten of samen boodschappen doen en koken. Maar je kunt ook denken aan activiteiten zoals samen liedjes zingen, wandelen, werken aan het levensboek of de pedicure of kapper die op bezoek komt. De Landgraaf begint tevens met een 'start van het weekend' activiteit op vrijdagmiddag. Een gezellige middag die begint als de nog werkende cliënten thuis komen zodat de hele woonvorm daaraan kan meedoen."

Blijde cliënten

"We zijn net gestart, dus het is nog een beetje zoeken naar de juiste weg. Het is heel fijn om te zien dat de cliënten erg blij zijn met deze nieuwe regeling. Ze vinden het heerlijk om meer zelf te bepalen en meer vrije tijd te hebben." Maria benadrukt wel dat het natuurlijk niet de bedoeling is dat cliënten alsmat thuis zitten. "Het programma moet uiteindelijk wel zo zijn samengesteld, dat het de cliënten stimuleert en een goede invulling van de dag biedt. Afspraken over dagbesteding op locatie worden in het zorgplan opgenomen." Ook woonvorm Caberg in Maastricht tast voorzichtig de mogelijkheden van dagbesteding in de woonvorm

af. Maria: "Het gaat hier vooral om cliënten die nu dagbesteding afnemen in AC Scharwyerveld. Aan de cliënten is gevraagd wie belangstelling heeft om in de woonvorm activiteiten aangeboden te krijgen. Wil van de Kamp, hoofd Caberg, is hier mee bezig. We beginnen klein, met enkele cliënten voor enkele dagen per week. Kijken hoe het bevalt en of we dit mogelijk verder kunnen uitbouwen. Beide pilots zullen in het voorjaar van 2012 worden geëvalueerd. Waar we bij de evaluatie vooral op zullen letten is in hoeverre de dagbesteding op locatie aansluit bij de behoefte van de cliënt, of de cliënt voldoende activiteiten buiten de deur krijgt aangeboden en of activiteiten van het wonen goed zijn geïntegreerd in de dagbesteding."

Even wensen

"De initiatieven zijn goed en worden gewaardeerd," stelt Maria vast. "Maar we zijn er nog niet. De randvoorwaarden zijn nog niet overal optimaal ingevuld. Zo lenen niet alle ruimtes zich even goed voor dagbesteding. Daar zullen we de komende tijd aan werken. Onze medewerkers moeten ook nog aan deze nieuwe manier van werken wennen. Zo zijn er door het vertrek van ouder wordende cliënten uit de AC's open plekken, met alle gevolgen van dien. Alle vragen zijn nog niet beantwoord, maar we constateren wel dat we hiermee op de goede weg zijn en beter tegemoet lijken te komen aan de wensen van onze cliënten. We hopen dat we dit op termijn zelfs kunnen verder ontwikkelen en de dagbesteding open kunnen stellen voor de buurt. Dat zou de integratie in de buurt en de 'eigen kracht' van onze cliënten zeker ten goede komen."

Crisis?

Frans Wilms

Vrienden van ons zijn verontwaardigd. De huishulp, die ze hebben aangevraagd is afgewezen. Ze zijn allebei geopereerd en aan het revalideren. Dat gaat een tijd duren. Huishoudelijke werkzaamheden kunnen ze nu niet zelf verrichten. 'U heeft een inwonende zoon, die kan het huis poetsen en op orde houden. Daarom wijzen we uw aanvraag af', zo heeft de gemeente op hun verzoek voor huishulp geantwoord. 'Maar, dat is toch niet eerlijk', zeggen onze vrienden. 'Onze zoon poetst nooit het huis. En wanneer moet hij dat doen? Hij heeft een volledige baan. Gaat de gemeente even bepalen hoe wij het huishouden moeten doen? We worden gestraft voor het feit, dat onze zoon nog thuis woont. Iemand die de kinderen uit huis heeft, krijgt wél huishulp. Wat een krankzinnig beleid!'

Onze vrienden hebben intussen bezwaar aangetekend, maar de gemeente houdt voet bij stuk. De huishulp valt onder de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO). Bij die wet ga je op zoek naar wat mensen en hun omgeving zelf kunnen doen. Pas daarna is er financiële steun mogelijk voor aanvullende hulp. Dat betekent, dat er verschil wordt gemaakt. Ieders persoonlijke situatie kan immers anders zijn. Of je wel of geen inwonende gezinsleden hebt, die de handen uit de mouwen kunnen steken, maakt dan wat uit.

Ook mensen met een verstandelijke beperking krijgen met de WMO te maken. Vanaf 2013 komt de functie 'begeleiding' onder de WMO. Bij ons is dit een belangrijk deel van de activiteiten voor kinderen in onze kinderdagcentra. Het geldt ook voor de begeleiding van en dagbesteding voor volwassenen die thuis wonen. Per 1 januari 2013 gaat het al in voor nieuwe aanvragen.

Wilt u reageren op de column, stuur dan een mail naar: f.wilms@radar.org

Vanaf 2014 krijgen ook de huidige cliënten ermee te maken. Nu vindt bekostiging nog plaats op basis van de AWBZ (Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten). Bij de AWBZ wordt ook naar de gezinssamenstelling gekeken, maar meer als een vaststaand gegeven, naar hoe het nu is. In het kader van de WMO is de opdracht om actief het netwerk en de omgeving op te zoeken en in te zetten. Als dan nog steun vanuit de overheid nodig is, komt die in beeld. Dat kan als een verarming voelen. En letterlijk is dat het ook: de maatregel moet een bezuiniging opleveren.

Maar toch zie ik in de verandering ook een verrijking. Als Radar zien we het als onze missie om de kracht van cliënten te versterken. Dat willen we niet alleen doen. Integendeel zelfs, dan doen we cliënten tekort. Daarom mobiliseren we volop de omgeving rondom cliënten om mee te werken. Met zo'n vereende kracht komen we veel verder. En deze gedachte is nu juist ook het streven dat centraal staat in de WMO. Het is een streven, dat onze samenleving als geheel rijker kan maken doordat we meer met en voor elkaar aan de slag gaan. Het is daarom, dat we volop meedoen om binnen de nieuwe wetgeving van betekenis te zijn.

Natuurlijk betreuren we het, dat er bezuinigd wordt. Tegelijkertijd zien we ook, dat de nieuwe wet naadloos aansluit bij wat we als Radar voorstaan. In China kennen ze aan het woord crisis twee betekenissen toe. Het is zowel een bedreiging als een kans. Zo bezien is de overgang van 'begeleiding' van AWBZ naar WMO ook een crisis: het is verarming en verrijking tegelijkertijd. Ik zie het als onze opdracht om die verrijking maximaal tot uitdrukking te laten komen.

Samenwerking

AVG-poli in Maastricht voorziet in behoefte

Annemieke Wagemans is AVG-arts en houdt twee keer per maand op woensdag spreekuur op de AVG-poli in het azM in Maastricht. De AVG-poli biedt specifieke medische zorg aan mensen met een verstandelijke beperking, in aanvulling op de zorg van de huisarts. Annemieke spreekt met veel passie en bevoegenheid over haar vakgebied en de noodzaak van een AVG-poli.

Annemieke: "Zo'n drie, vier jaar geleden is de AVG-poli gestart voor volwassen mensen met een verstandelijke beperking. Aanleiding om deze poli te starten, was dat deze mensen na hun 18^e eigenlijk nergens meer terecht kunnen. Ze komen vanwege hun leeftijd niet meer bij de kinderarts en de huisarts kan hen maar beperkt helpen. Immers hun kennis en ervaring met bepaalde syndromen en de specifieke medische afwijkingen die daarmee gepaard gaan is gewoonweg te beperkt. Een voorbeeld: het syndroom van Down gaat vaak samen met een trage schildklier, hartafwijkingen, oog- of oorproblemen, terugvloed van de maaginhoud of neiging tot zwaarlijvigheid. In mijn praktijk neem ik al deze aspecten door en bekijk of het nodig is dat ik de patiënt vaker zie of dat ik moet doorverwijzen naar een collega specialist. De eerste woensdag van de maand is er een aparte Downpoli voor volwassenen als opvolging van de Downpoli voor kinderen. De derde woensdag is een

meer algemeen spreekuur voor mensen met een verstandelijke beperking."

Open voor alle vragen

"Ik probeer antwoord te geven op verschillende soorten vragen," vervolgt Annemieke. "Dan moet je denken aan vragen over een specifiek syndroom, over medicatie voor gedrag, seksualiteit en anticonceptie of over slikken, verslikken en luchtweginfecties. Daarnaast sta ik open voor alle vragen waar ouders, cliënten of de huisarts mee zitten. In principe zie ik de patiënt alleen, maar als er aanleiding voor is, vindt het gesprek plaats in bijzijn van een internist of artsen van klinische genetica. Dat laatste als er vragen zijn over de oorzaak van de beperking. Als er sprake is van zeer moeilijk te begrijpen gedrag, consulteer ik de psychiater of gedragswetenschappers. Is de patiënt door mij gezien, dan bepalen we of het nodig is om vaker te komen, om zodoende de vinger aan de pols te houden. Het kan natuurlijk ook zijn dat een doorverwijzing noodzakelijk is. Zo langzamerhand heb ik hiervoor binnen het azM een netwerk van artsen opgebouwd. Belangrijk is dat ze veel ervaring hebben op hun vakgebied en in staat zijn met deze patiëntengroep te werken!"

Samenwerking

Vanzelfsprekend zie ik heel wat cliënten van Radar voorbijkomen. Als het nodig is, overleg ik met John Soons, stichtingsarts

van Radar, of betrek gedragskundigen van Radar bij een bepaalde cliënt. De samenwerking is in de loop der jaren steeds hechter geworden. We weten elkaar te vinden als dat in het belang is van de cliënt. Werken met verstandelijk beperkte mensen vind ik echt fantastisch. Ik doe dit werk nu 30 jaar en heb er nog altijd ontzettend veel lol in. Het is een breed vak, dat kennis vereist op een breed medisch terrein. Om dit werk goed te kunnen doen, hebben artsen ervaring nodig, naast een behoorlijke dosis geduld en doorzettingsvermogen. Je moet bovendien met onzekerheden weten om te gaan en deze durven te benoemen. Bij deze patiënten gelden soms andere afwegingen, die kunnen afwijken van een standaard protocol. De draagkracht van deze patiënten is anders en vaak minder groot, daar moet je rekening mee houden."

Afspraken bij de AVG-poli vinden altijd plaats op woensdag. Om een afspraak te maken, kunt u bellen met de afdeling klinische genetica van het azM, tel. 043-387 58 55. Wij verzoeken u vriendelijk een verwijzing en vraagstelling van de huisarts mee te nemen, inclusief medische gegevens. Dit omdat we samenwerking met de huisarts van groot belang vinden.

12.000 handen extra aan het bed vanaf 2012

Beter opgeleide medewerkers, meer handen aan het bed, minder administratieve lasten, kortom meer kwaliteit! Dat is waarop wordt ingezet met het Convenant Investerings Langdurige Zorg 2011 - 2015. Dit convenant werd onlangs ondertekend door Staatssecretaris Veldhuijzen - van Zanten en partijen uit de zorg, inclusief de Vereniging Gehandicaptenzorg (VGN). Het convenant voorziet in jaarlijks 636 miljoen euro extra geld voor verbetering van de zorgkwaliteit. Ook Radar profiteert daarvan. Wies Janssen en Jeanette Flapper, respectievelijk Beleidsmedewerker en Medewerker Administratieve Organisatie en Interne Controle, geven een toelichting.

Wies: "Het convenant is natuurlijk heel goed nieuws! Het betekent concreet extra middelen voor de zorg. Overigens is het belangrijk te weten dat aan deze middelen geen individueel recht kan worden ontleend! Het geld is bestemd voor de instelling om de zorg voor cliënten die bij ons wonen te verbeteren. De organisatie kan daarbij zelf de accenten bepalen. "Vanzelfsprekend krijgen we dit geld niet zomaar," voegt Jeanette toe. "We moeten hiervoor aan een aantal eisen voldoen. Zo mag het extra geld uitsluitend besteed worden aan de verbetering van de primaire zorg, zeg maar, de extra handen aan het bed. Denk bijvoorbeeld aan het werven van extra medewerkers, het beter opleiden van het huidige personeel in de woonvoorzieningen, coaching op de werkvloer of andere manieren om de kwaliteit te verhogen. Naar ons idee sluit dit naadloos aan bij onze visie 'het versterken van de eigen kracht'. We willen onze medewerkers immers meenemen in een cultuurverandering, waarbij het steeds minder gaat om 'zorgen voor' en steeds meer om 'zorgen dat'. Extra opleiding kan ons in de uitvoering van deze visie ondersteunen."

"De instellingen hebben een zekere mate van vrijheid hoe ze de gelden willen besteden," aldus Wies. "Projectmanager Maria Wetzels en de divisie managers hebben hiervoor een projectvoorstel gemaakt dat ze voor 1 december 2011 bij het Zorgkantoor hebben ingeleverd. "Behalve om een goed doortimmerd plan, vraagt het Zorgkantoor natuurlijk ook dat de kwaliteitsverbetering straks goed zichtbaar is," benadrukt Jeanette. "Om die reden wordt er een nulmeting gehouden die de status op 1 januari 2012 weergeeft. Deze nulmeting betreft een inventarisatie van aantal medewerkers in het primaire zorgproces, hun opleidingsniveau etc. Op die manier kan het Zorgkantoor bij de volgende meting over een jaar controleren of de gelden goed besteed zijn. Radar vindt dit meten ook erg belangrijk omdat er een directe relatie moet zijn tussen de extra middelen en de cliënt- en medewerkerstevredenheid."

extra
aandacht

Vrijwilligster Marian Klaassens:

Zo'n drie jaar geleden zat Marian Klaassens persoonlijk in een lastige periode. "Om daaruit te komen, wilde ik graag iets om handen hebben. Het liefst een activiteit waarbij ik andere mensen zou kunnen helpen. Tijdens een etentje vertelde een vriendin over haar vrijwilligerswerk voor Radar. Ik was direct geïnteresseerd en heb me aangemeld. Ik werd met open armen ontvangen, dat voelde meteen goed. Vrij snel daarna was ik het nieuwe maatje van cliënte Helma Franssen."

Marian vervolgt: "Het is natuurlijk belangrijk dat het klikt met je 'maatje', maar bij Helma en mij zat het meteen goed. We zien elkaar ongeveer één keer per maand, bijvoorbeeld om te winkelen of om een kop koffie te drinken. Soms bezoeken we het graf van haar ouders. Helma mag zeggen waar ze zin in heeft, ik doe gezellig mee. Het is heerlijk om haar af en toe eens een knuffel te geven, je merkt gewoon dat de extra aandacht haar goed doet en dat geeft me veel voldoening."

Mee op reis

Maar Marian wilde meer doen. Toen ze vernam dat Parasolreizen voortdurend behoefte heeft aan vrijwilligers die mee kunnen met vakanties en uitstapjes, leek haar dat een mooie gelegenheid om een extra steentje bij te dragen. Marian: "De eerste reis, drie jaar geleden, was een busreis naar Luxemburg, vorig jaar volgde een week in een huis in Twente en dit jaar was ik vrijwilliger tijdens een vakantie naar de Canarische Eilanden. Elke vakantie heeft zijn eigen charme. Een hotel is iets gemakkelijker, dan is de hele verzorging geregeld. In een huis moet je meer zelf organiseren, zoals bijvoorbeeld boodschappen doen en de maaltijden verzorgen. Maar daar pas je dan ook weer een mouw aan. Boodschappen doen wordt een gezellig uitje en koken een gezamenlijke activiteit. Overdag is er dan nog genoeg gelegenheid om leuke uitstapjes te maken. Cliënten zijn over het algemeen overal voor in als aan één voorwaarde maar is voldaan: er moet een leuk winkeltje in de buurt zijn!"

Band opbouwen

Elke vakantie begint een paar weken voor vertrek met de kennismaking tussen de leiding en de cliënten. "Dan begint de voorpret en

kunnen we alvast een beetje aan elkaar wennen. Natuurlijk is het voor ons als vrijwilligers belangrijk te weten wat voor vlees we in de kuip hebben. Daarom krijgen we bij vertrek hele specifieke instructies over de benodigde ondersteuning van de cliënten. De een moet bijvoorbeeld geholpen worden met douchen of aankleden, een ander met innemen van medicijnen of zakgeld en noem maar op. Tijdens de laatste reis waren we met vier begeleiders en 18 cliënten. Elke vrijwilliger had een klein groepje cliënten onder zijn of haar hoede. Voor de rest trek je als groep met elkaar op en heb je aandacht voor alle cliënten. Tijdens zo'n vakantie bouw je heel snel een band met elkaar op."

Nachtleven

"De laatste reis bracht ons naar Gran Canaria. Dat was echt fantastisch. Een mooi hotel, een prachtige omgeving met volop gelegenheid tot leuke uitstapjes. We zijn het nachtleven van Gran Canaria in geweest. Wat heet, we hebben 's avonds op een terrasje gezeten en heerlijk mensen gekeken. De reacties die we overal kregen, waren hartverwarmend. Een cliënt wilde heel graag een T-shirt kopen met de opdruk 'I love Gran Canaria', uiteindelijk vonden we een kraampje waar het T-shirt bedrukt kon worden. De eigenaar kwam het vervolgens persoonlijk afleveren bij het terras waar we zaten te wachten en wilde vervolgens nog graag met de cliënt op de foto. Ook in het hotel kregen we alle aandacht. Personeel én gasten die bijzonder vriendelijk en hartelijk waren. De cliënten hebben met volle teugen genoten."

Er moet een klik zijn

"Het succes van een vakantie is voor een groot deel afhankelijk van de inzet van de vrijwilligers," constateert Marian. "Het is bovendien belangrijk dat er een klik is. Niet alleen tussen vrijwilligers en cliënten, maar ook tussen vrijwilligers onderling. Je slaapt met z'n tweeën op een kamer, je regelt met elkaar het programma, je bent de hele dag voor de cliënten in touw. Dan is het fijn als je 's avonds even met elkaar kunt uitblazen en kunt terugkijken op een fijne dag. Gelukkig heb ik nog elke vakantie plezierige collega's getroffen die net als ik hetzelfde doel nastreven: de cliënten een onvergetelijke vakantie bezorgen." Marian is vastbesloten om ook de komende jaren mee te gaan op vakanties en uitstapjes. "Je ziet en ervaart hoe de cliënten genieten van de aandacht die ze krijgen. Ze laten je voortdurend voelen hoe leuk ze het hebben. Als ik thuis kom na een reisje ben ik helemaal kapot, en moet ik echt een paar dagen bijtanken. Maar dat is het meer dan waard!"

Kort nieuws & agenda

Kijk voor actueel
nieuws op
www.radar.org

Promotiefilm Mens & Werk

Sportdag Lionsclub

Nieuwe vakantieguids 2011/2012 Parasolreizen

De nieuwe vakantieguids van Radar Parasolreizen met een grote keuze aan diverse reizen en dagtochten is weer uit! Met reizen binnen Nederland of reizen naar het verre exotische bestemmingen, je vind het hele aanbod terug in de overzichtelijke vakantieguids.

Vraag het
vakantieboekje
2012 aan!

De gids is op te vragen via mail
parasolreizen@radar.org of
kijk op [www.radar.org/client/
vakanties_en_uitstapjes](http://www.radar.org/client/vakanties_en_uitstapjes)

Radar beweegt mee op sportdag Lionsclub

In het kader van het project 'Radar beweegt' heeft een aantal managers van Radar zich op 19 november jl. sportief ingezet tijdens de bedrijvensportdag in sportcentrum de Geusselt. Deze dag werd georganiseerd door Lionsclub Maastricht Euregio. De opbrengst van deze sportdag komt ten goede aan Radar Heuvelland/Maastricht en Ronald McDonald Kindervallei in Houthem. Zij kregen elk een cheque van 4500 euro.

Promotiefilm Mens & Werk

Radar heeft onlangs een promotiefilm gemaakt over de dagbesteding binnen reguliere bedrijven en non-profit organisaties. Er zijn o.a. opnames gemaakt bij de Makro in Nuth, Gaiapark in Kerkrade, Kinderboerderij Schutterspark in Brunssum, Florale in Maastricht, Gulpener Bierbrouwerij in Gulpen en de Ronald McDonald Kindervallei in Houthem. Doel van deze film is om potentiële werkgevers, cliënten, en ouders/vertegenwoordigers een beeld te geven over de mogelijkheden en voordelen van deze vorm van dagbesteding. De film wordt belicht vanuit de werkgever, de cliënt en de begeleider.

Bekijk de film (duur 10 minuten) op internet: vimeo.com/31716926 of op www.youtube.com/watch?v=9SpMxsndPH4

Verwenmiddag kapperscollege

Op woensdag 9 november jl. opende het Kapperscollege aan de Boschstraat in Maastricht haar deuren voor cliënten van Radar. De kapsels van de bezoekers werden gratis in model gebracht en desgewenst konden cliënten zich ook laten opmaken. 21 Cliënten van vier verschillende activiteitencentra in Maastricht namen hier aan deel: AC Belfort, AC de Kanjel, AC Scharwyerveld en AC Ut Glaashoes. Mooi verzorgd vertrok de hele groep met begeleiders en vrijwilligers daarna naar eetcafé Doe Gewoon, waar zij gratis koffie/thee met eigen gebakken appeltaart kregen aangeboden door het Steunfonds van Radar.

Klim in de pen

De redactieraad van Echo biedt u als lezer graag ruimte om te reageren op een artikel of onderwerp waarover u iets kwijt wilt. Wilt u uw mening of visie delen met de lezers van Echo, klim dan in de pen en stuur een brief naar de redactie van Echo en wie weet wordt uw brief de volgende keer geplaatst.

U kunt uw brief via e-mail sturen naar redactie.echo@radar.org of via de post naar Radar redactie Echo, Antwoordnummer 10246, 6200 XV Maastricht

Burgemeester Hoes bezoekt AC de Jeker

Op maandag 10 oktober jl. heeft AC de Jeker in Maastricht bezoek gehad vanuit de gemeente. Burgemeester Onno Hoes werd o.a. vergezeld door wethouder Damsma en wethouder Willems. Tijdens de rondleiding door het activiteitencentrum hebben zij kunnen zien welke activiteiten er plaatsvinden binnen de Jeker. Als dank voor hun bezoek hebben zij een 'goodies' pakket gekregen met daarin een houten dienblad dat gemaakt wordt bij AC de Jeker, een catalogus van Galerie Ut Glaashoes en een lunchbon van eetcafé Doe Gewoon. Na afloop ontvingen we de volgende reactie van burgemeester Hoes: "Het was een heel inspirerend bezoek, even weet je weer waar we het allemaal voor doen".

Gratis kermisbezoek cliënten AC de Rozengard

Op maandag 3 oktober jl. konden 25 cliënten plus begeleiders van AC De Rozengard gratis naar de najaarskermis in Brunssum. De cliënten hadden zich er al lang van tevoren op verheugd. Ze mochten in veel attracties zoals de botsauto's, de

rups, de draaimolen en de zweefcarroussel. Ook werden ze getrakteerd op poffertjes, limonade en knuffelbeesten. De heer Freek Posthuma van de gemeente Brunssum is de hele middag met hen op pad geweest. Volgend jaar is de andere helft van AC de Rozengard aan de beurt!

Agenda

Carnavalsmiddag Polfermolen, Valkenburg

11 februari 2012 van 13.30 - 17.30 uur
Ook dit jaar weer een gezellige carnavalsmiddag voor cliënten met optredens van diverse artiesten.

Meer informatie volgt binnenkort op www.radar.org/client of neem contact op met Monique Hollanders, tel. 06-11 53 22 17 of via mail m.hollanders@radar.org

Groepsexpositie in Galerie Ut Glaashoes, Maastricht

Van 13 januari tot en met 18 mei 2012 vindt in Galerie Ut Glaashoes een groeps-expositie plaats onder de naam 'De beste kant van Ut Glaashoes'. Alle kunstenaars die aan Ut Glaashoes verbonden zijn exposeren hun werken. Van kleurrijke schilderijen tot origineel drie dimensionaal werk. De opening van deze expositie vindt plaats op vrijdag 13 januari om 20.00 uur. Vanaf 19.30 uur bent u van harte welkom in Galerie Ut Glaashoes.

Adres: Galerie Ut Glaashoes, Wilhelminasingel 67, 6221 BG Maastricht
Meer informatie kijk op de website; www.utglaashoes.nl

Disco in d'n Hiemel, Maastricht

Op zondagmiddag worden in Jongeren centrum d'n Hiemel in Maastricht regelmatig dicomiddagen georganiseerd. Tijdens deze middag kun je dansen, muziek luisteren en er treden altijd artiesten op. De middag begint om 14.00 uur en duurt tot 17.00 uur. De entreprijs bedraagt € 1,50.

In 2012 ben je op de volgende zondagen welkom: 8 januari, 22 januari, 5 februari (Carnavalsmiddag), 11 maart, 25 maart
Adres: d'n Hiemel, St. Bernardusstraat 24a, 6211 HL Maastricht

Vrijdagavond disco in het Juphuis, Heerlen

Op vrijdagavond 27 januari (carnavalsavond), 24 februari en 30 maart is er in van 19.30 tot 22.00 uur disco in het Juphuis in Heerlen. De disco is toegankelijk voor jonge en volwassen cliënten vanaf 16 jaar. Ouders en begeleiders zijn ook van harte welkom. De entree bedraagt € 2,- per keer en consumpties zijn verkrijgbaar voor € 1,20. De disco wordt mogelijk gemaakt door de enthousiaste inzet van vrijwilligers.

Adres: Schandelerstraat 81, 6412 XM Heerlen.

Meer informatie
over de disco in d'n
Hiemel en in het Juphuis,
Monique Hollanders
tel. 06-11 53 22 17
of via e-mail
m.hollanders@radar.org

BSO Schutterspark Plezier op de zaterdagochtend

Het enthousiasme straalt er vanaf. Het is leuk op de Bultenschoolse opvang (BSO) Schutterspark in Brunssum op zaterdag. Begeleiders Sanne Peerboom en Romy Renkens vertellen met passie hoe de kinderen genieten van de omgang met dieren, de buitenlucht, de vrijheid en alle activiteiten die hier georganiseerd worden.

BSO Schutterspark opende zijn deuren na de zomer in 2010. Tien jonge cliënten maken van deze dienst gebruik. De groep van Romy bestaat uit vijf cliënten tussen de 7 en 11 jaar, Sanne heeft vijf cliënten onder haar hoede in de leeftijd van 11 tot en met 17 jaar. Romy licht toe hoe een zaterdag op de BSO er uit ziet. "Sanne en ik zijn er om 9.00 uur om alles voor te bereiden. Om 9.30 uur arriveren de kinderen in taxi's. Eerst drinken we iets, dan gaan we samen naar het hok, pakken onze spullen en gaan aan het werk. Iedereen krijgt een taak. We proberen daarin een beetje te variëren en de kinderen dingen te laten doen die ze leuk vinden."

Verzorging van de dieren

Vast onderdeel van het programma is de verzorging van de dieren," zegt Sanne. "Konijnen, cavia's, geiten, schapen en pony's, alle dieren moeten hooi en water krijgen. Daar zorgen wij elke week voor. Om half twaalf is het pauze. Tijd voor ranja in de zomer en warme chocolademelk in de winter. Na de pauze kijken we waar de kinderen zin in hebben. Met de kleintjes gaan we soms naar de kleine speeltuin op Schutterspark, wandelen, of ze mogen de muisjes of cavia's eens oppakken. Dat valt altijd in de smaak. Soms pakken we

wat extra taken op. De pony's borstelen bijvoorbeeld, de knuffelplaats vegen, een stal uitmesten of het kassahok schuren en verven. Het leuke is dat de kinderen overal voor in zijn. Ze genieten hier. Van de aandacht, de buitenlucht, de dieren." Romy: "Ze popelen om te beginnen als ze hier aankomen. Ze kunnen bijna niet wachten en doen erg hun best."

Leerzaam

Marcel Tonnaer (medewerker C met zorgtaken) licht de achtergrond van BSO Schutterspark toe. "De BSO is opgezet voor kinderen met specifieke gedragskenmerken. Een reguliere BSO of sportvereniging of spelen met andere kinderen in een speeltuin werkt over het algemeen niet. Wij bieden ze structuur en duidelijkheid. De omgeving van BSO Schutterspark leent zich bij uitstek voor deze groep cliënten. Het is prachtig hier, het park straalt rust uit. Dieren verbreederen, maken iets los bij mensen. Dat zie je bij de kinderen ook, ze zijn erg gesteld op de beesten en trots dat ze ervoor mogen zorgen. Het is kostelijk om te zien hoe ze hier, de kleintjes ook, rondlopen in een overall met kleine kruiwagen." "Daarnaast is deze BSO een manier, met name voor de oudere kinderen, om uit te vinden wat ze willen. Kunnen ze het vrije bedrijf in? Of is sociale werkvoorziening of dagbesteding een betere optie? Deze BSO is in dat opzicht erg leerzaam voor ze. Ze leren met dieren omgaan en zelfstandig werken. We houden hun vorderingen in de gaten en rapporteren deze naar andere betrokkenen zoals bijvoorbeeld pedagogisch medewerkers of het KDC. Daarnaast zijn er de communicatieschrijftjes voor de ouders die voor sommige kleintjes worden

ingevuld." Dat de aanpak werkt bewijzen cliënten Bas en Stefan. Bas werkt al bij Schutterspark en ondersteunt op zaterdag de groep van Sanne. Hij leert de kinderen van de BSO bepaalde taken uit te voeren. Dat is voor hem een mooie uitdaging en de kinderen vinden het erg leuk. Bas werkt veel samen met Stefan, cliënt in de groep. Ze doen veel zelfstandig en dat werkt perfect. Stefan wil als hij 18 is ook op de kinderboerderij komen werken.

Het voelt niet als werk

Zowel Sanne als Romy genieten van hun werk op de kinderboerderij. Romy: "Ik moet mijn groepje echt bij elkaar houden, sturen, duidelijke taken geven, ik heb mijn handen vol. Maar het werken is zo leuk, het voelt helemaal niet als werk!" Sanne bevestigt dat. "Je maakt heel veel mee op een dag, dat geeft veel energie. Voor de kinderen is BSO Schutterspark een paradijs, er kan en mag veel, er is veel vrijheid. Ze mogen vies worden, lekker stoeien, watergevechten houden noem maar op. Een paar uurtjes per week is het puur ontspanning."

Uitbreiding?

Uitbreiding van de BSO op zaterdag ligt voor de hand, zeker nu de indicatie logeren voor veel kinderen gaat vervallen. "We moeten kritisch kijken of en hoe we dit kunnen realiseren," zegt Marcel. "Meer dan tien kinderen op zaterdagochtend bij Schutterspark zou te veel zijn. Het overzicht is dan weg, en dat zou ten koste gaan van de openbare functie van de kinderboerderij. Misschien is uitbreiding naar de middag een optie, of op een andere locatie. De belangstelling is er groot genoeg voor."

Radar beweegt!

Als het aan de projectgroep 'Radar Beweegt' ligt, is een groot deel van onze cliënten binnen nu en een half jaar meer aan het bewegen binnen zijn of haar mogelijkheden. "Meer bewegen voor onze cliënten, past naadloos in onze visie 'de eigen kracht van de cliënt versterken'. Immers, bewegen draagt bij aan het welbevinden, is ontspannend en zorgt voor interactie met anderen." Aan het woord zijn Frans Lutgens en Maria Wetzels, respectievelijk lid en voorzitter van de projectgroep.

De projectgroep, die inmiddels zo'n twee maanden aan het werk is, bestaat naast Frans en Maria uit nog twee hoofden, een bewegingsagoog, een vertegenwoordiger van het Huis van de Sport en twee stagiairs van de Hogeschool Zuyd. Frans: "Het project 'Radar beweegt!' wil ervoor zorgen dat al onze cliënten meer gaan bewegen en dit ook blijven doen. Bewegen is niet alleen gezond en leuk, het is ook gezellig om samen met anderen te bewegen. We hebben het nadrukkelijk niet over sporten, omdat dat nu eenmaal niet voor alle cliënten is weggelegd. Meer bewegen kan ook inhouden: een potje jeu de boules of een wandeling."

Nulmeting

Maria: "Het Zorgkantoor stelt financiële middelen beschikbaar wanneer cliënten meer gaan bewegen. Voor 1 augustus 2012 willen we aan het Zorgkantoor laten zien, dat dit geld goed besteed is en onze cliënten daadwerkelijk meer zijn gaan bewegen. Reden om nu een nulmeting te houden en medio volgend jaar een 1-meting waarin we de vorderingen hopelijk kunnen aantonen. Parallel daaraan is het Elektronisch Cliënt Dossier (ECD) zodanig aangepast, dat begeleiders bewegingsactiviteiten van cliënten eenvoudig kunnen aanvinken zodat we ook op deze manier de voortgang kunnen volgen en laten zien."

Huis van de Sport

"Om een en ander vorm te geven, zoeken we de samenwerking met andere organisaties," licht Frans toe. "Intern is dat bijvoorbeeld Club- en Buurthuiswerk en het vrijwilligersloket. Daarnaast werken we samen met het Huis voor de Sport dat ervaring met een vergelijkbaar project heeft in Noord- en Midden-Limburg. Het Huis voor de Sport heeft ons veel te bieden, ze hebben de ervaring, kennen de verenigingen die open staan voor onze doelgroep en mogelijkheden hebben hen op te vangen, en zijn op de hoogte van subsidiemogelijkheden. Samen met hen is bijvoorbeeld al een inventarisatie van mogelijke sporten gemaakt die we cliënten kunnen aanbieden."

Sportcoach als boegbeeld

"Maar dan zijn we er natuurlijk nog niet," nuanceert Maria. "Om bewegen structureel in te bedden, hebben de voorzieningen op allerlei fronten ondersteuning nodig. Want het is leuk als een cliënt op judo gaat, maar wie haalt en brengt hem bijvoorbeeld? Onder meer om dit soort praktische problemen op te lossen, wordt een sportcoach aangesteld. Deze werven we intern in de organisatie. De sportcoach is straks het boegbeeld van het project. Hier kunnen

begeleiders terecht met allerlei vragen en opmerkingen. De sportcoach zal zoveel mogelijk faciliteren, dient als vraagbaak en fungeert als intermediair tussen bijvoorbeeld het vrijwilligersloket en de voorzieningen."

Veel te winnen

Frans: "Dit project valt of staat met het enthousiasme van de begeleiders. We hopen dat zij onze cliënten weten te motiveren om meer te gaan bewegen. In elke voorziening is inmiddels een contactpersoon aangesteld, die de bal aan het rollen moet brengen en collega's moet inspireren om hieraan deel te nemen. Gelukkig neemt een aantal voorzieningen de handschoen al op en is inmiddels al druk aan de slag met het inbedden van bewegingsactiviteiten in het programma. Om het project bij de start een flinke impuls te geven worden diverse activiteiten georganiseerd. Het programma gaat begin januari 2012 van start."

Hoe fit zijn onze cliënten?

Toine Diederer en Elco Buijs zijn beiden derdejaars student aan de studie Biometrie van de Hogeschool Zuyd. Als stageopdracht doen zij een onderzoek om de effecten op het fysiek welbevinden door meer bewegen te meten. Ze hebben een nulmeting opgezet om de fitheid van onze cliënten te meten. Zij voeren die metingen de komende twee maanden uit.

Toine: "De meting bestaat uit vier eenvoudige conditietesten. Daarnaast worden BMI (Body Mass Index) en vetpercentage gemeten. Samen met bedrijfsarts John Soons hebben we bekeken welke testen het beste passen. Er was niet echt een pasklare test voor deze doelgroep voor handen, dus we hebben een moeten zoeken." "Uiteindelijk zijn we uitgekomen op vier conditietesten," vult Elco aan. "De Harvard Steptest (tempo van stappen zo lang mogelijk aanhouden), evenwichtstest (één minuut op één been staan) sit to stand test (in halve minuut zo vaak mogelijk uit zittende houding opstaan en weer gaan zitten), knijptest (drie keer knijpkracht meten)." Beide studenten staan voor een flinke opgave. Voor het einde van het jaar moeten meer dan 200 willekeurig geselecteerde cliënten zijn gemeten. De cliënten en hun begeleiders zijn daarover geïnformeerd. Om de testen uit te voeren, wordt een rondje langs de voorzieningen gemaakt. Per week moeten zo'n vijf tot zes voorzieningen worden aangedaan. "De conditietesten doen we zelf. BMI en vetpercentage wordt opgemeten door de begeleider. Dat leek ons wat minder belastend en prettiger voor de cliënt," aldus Toine. In AC 't Veldje werd onlangs proefgedraaid. Elco: "Daar hebben we nog wat kinderziektes uit de test kunnen halen. Zo bleek een hartslagmeter om de borst bij de cliënten niet prettig te werken waardoor we zijn overstapt naar een meter om de pols. Ook bleek het bankje dat we wilden gebruiken voor de steptest te hoog. We zijn er nu echter klaar voor om te beginnen."

Zus - Zus

In deze reeks vertellen ouders/vertegenwoordigers of familieleden over hun familie-lid en relatie met Radar. In dit nummer Fien Opreij – Bendermacher over haar jongste zus Agnes Bendermacher

“Agnes is de jongste in ons gezin van 10 kinderen. Ze was en is de lieveling van ons allemaal. Agnes heeft het syndroom van Down. We waren een warm gezin, nog altijd is de onderlinge band hecht. Onze vader was onderwijzer, onze moeder huisvrouw. Muziek was erg belangrijk. Mijn vader was organist en dirigent van de plaatselijke harmonie. Al onze broers speelden in de harmonie en bij ons thuis vonden altijd de repetities plaats. We zijn op de klanken van muziek groot geworden. Voor Agnes was dit een feest, ze was er niet bij weg te slaan. Als de harmonie door het dorp trok, was Agnes van de partij, dan ze liep ze achteraan mee. Ze hoorde er gewoon bij en werd overal bij betrokken. Als de jongens gingen voetballen, dan ging Agnes mee. Daar werd nooit een probleem van gemaakt. Ze was een gelukkig kind, mijn ouders hadden eigenlijk geen moeite met haar.

Een echt thuis

Agnes heeft tot haar 31ste thuis gewoond. Mijn vader vond het idee dat ze niet meer thuis zou wonen, een schrikbeeld, maar na zijn overlijden kon mijn moeder het op een gegeven moment niet meer aan. Agnes vraagt veel verzorging, ze moet bijvoorbeeld geholpen worden bij het

douchen en aankleden. Op haar 72ste redde mijn moeder dat niet meer en werd voor Agnes een tehuis gezocht. Ze kwam terecht in woonvorm 't Anker in Broekhem-Valkenburg waar ze tot op de dag van vandaag, inmiddels 33 jaar, woont. Wij zijn allemaal erg blij dat mijn moeder nog heeft meegemaakt dat 't Anker echt een thuis voor Agnes is. Ze is hier op haar plek, kan volledig zichzelf zijn. Om de beurt halen alle broers en zussen Agnes één keer per maand in huis. Elk jaar maak ik daarvoor een rooster. Het is fijn dat we allemaal in de buurt wonen en in de gelegenheid zijn dit voor haar te doen. Ze vindt het heerlijk om te komen, maar je merkt aan haar dat ze het ook weer fijn vindt om naar huis te gaan. Een goed teken! Als ze bij mij is, gaan we een klein stukje wandelen, wat puzzelen en natuurlijk lekker eten. Agnes is dol op lekkere dingen, vooral vlaai of taart. Maar een beetje verwennen hoort er bij.

Dankbaar

Inmiddels is Agnes 64 jaar oud. Toen ze geboren werd, zei de arts dat ze hooguit 15 jaar zou worden. Ze houdt het dus al heel lang vol, en dat zonder medicijnen. Ze is wel te dik en loopt moeilijk, inmiddels met een rollator. Voor het overige is ze prima in orde, al beginnen de jaren natuurlijk te tellen. Ze kan niet lezen en schrijven en is moeilijk te verstaan. Als broers en zussen begrijpen we haar echter allemaal prima, we weten niet beter. Overigens is ze prima in staat om aan te geven wat ze wel en niet wil. Is het niet naar haar zin, dan doet ze net of ze je niet hoort! Ze is gek op sieraden, horloges en tassen. Hoe groter het sieraad, hoe mooier ze het vindt! Twee dagen per week gaat ze naar AC Bemelergrubbe. Tot voor kort waren dat nog vier dagen, maar dat werd haar te veel. Ze doet nu mee aan de soos in de woonvorm, dat is veel rustiger.

Haar begeleidster, Suzanne, houdt haar prima in de gaten. Ze koopt kleren met haar, zorgt dat Agnes er altijd verzorgd uit ziet en als het nodig is gaat ze met haar naar de huisarts of specialist. Als er iets is, worden we meteen geïnformeerd. In 't Anker worden regelmatig leuke activiteiten georganiseerd. Vorig jaar nog was Agnes Prinses Carnaval, je had haar moeten zien stralen! De contacten met 't Anker zijn altijd uitstekend geweest en dat is ook nu nog altijd het geval. Wij zijn allemaal heel erg dankbaar dat Agnes zo'n goed thuis heeft gevonden, waar ze de aandacht krijgt die ze verdient. Wel hoop ik dat de bezuinigingen in de zorg niet ten koste gaan van Agnes en haar medebewoners. Ook, of misschien wel vooral, deze mensen hebben recht op goede zorg en een warm thuis. Ik vind het prachtig om te zien dat Agnes gelukkig is. Ze leeft in haar eigen wereldje en is tevreden. Dat kan lang niet iedereen zeggen!”

Wilt u meewerken aan deze rubriek, stuur dan een e-mail naar redactie.echo@radar.org of stuur een briefje naar Radar-Redactie Echo Antwoordnummer 10246 6200 XV Maastricht

Centrale cliëntenraad ouders/vertegenwoordigers

De leden stellen zich voor

Staan v.l.n.r.: Pierre Höppener, Karl Kaubo, Gerard Hornstra, Ton van Gestel, Will Beckers
Zittend v.l.n.r.: Leon van de Weem, Jean Thomissen, Annemarie van der Bruggen (afwezig Will Reijnders)

De Centrale Cliëntenraad (CCR) behartigt de belangen van cliënten en ouders/vertegenwoordigers van Radar. De CCR bestaat uit twee raden: de ouders/vertegenwoordigers CCR en de cliënten CCR. De CCR spreekt met en geeft advies aan de bestuurder over belangrijke zaken als wijzigingen in de organisatie, jaarplan, begroting, verhuizing, fusie etc. De leden van de CCR ouders/vertegenwoordigers stellen zich graag aan u voor.

Will Beckers

Ik heb bijna 39 jaar bij DSM gewerkt in binnen- en buitenland, ben getrouwd en heb twee kinderen en een kleinzoon. Radar is mij al vertrouwd. Mijn schoonzus woont al vele jaren bij Radar en mijn vrouw werkt er al twintig jaar. Vorig jaar ontving ik een brief van Radar waarin mensen uitgenodigd werden zich aan te melden voor de CCR. Dat sprak me wel aan, dus dat heb ik gedaan. Na het gesprek ben ik gevraagd om voorzitter te worden. De CCR wordt geconfronteerd met tal van, veelal uitvoerige beleidsstukken. Dit maakt het werken in een CCR weliswaar niet makkelijk maar wel uitdagend. Ik vind het werk bovendien waardevol omdat veel aan de zorg van Radar toevertrouwde cliënten niet of minder goed in staat zijn voor hun eigen belangen op te komen. Ik vind het een eer om voor hun belangen op te komen.

Annemarie van der Bruggen

Ik ben 55 jaar, gehuwd en moeder van 2 volwassen zonen Richard en Robert. In het dagelijkse leven ben ik werkzaam als Kwaliteitsinspecteur bij Hago Nederland B.V. Mijn oudste zoon Richard woont sinds 7 jaar bij Radar, in woonvorm De Schans, locatie Pastoor Schattenstraat te Landgraaf. Ik ben lid geworden van de CCR omdat mij dit de mogelijkheid biedt op de hoogte te blijven van het beleid van Radar en mij volledig in te zetten voor de belangen van de cliënten. Naast de CCR ben ik tevens lid van de cliëntenraad van cluster De Schans. Dankzij dit lidmaatschap blijf ik goed op de hoogte van de consequenties van het door Radar uitgezette beleid op voorzieningenniveau.

Ton van Gestel

Ik ben vanaf 1963 werkzaam in de gehandicaptenzorg. Van 1972 tot en met 1999 was ik hoofd D.A.C. bij Stichting Welzijnszorg. Daarnaast ben ik ruim 10 jaar bewindvoerder, mentor en 'zorgcoördinator' van twee broers die beiden gebruik maken van de dagbesteding. Als onder andere voorzitter van de Commissie Gehandicapten WMO-adviesraad Heerlen en als lid van de CCR probeer ik de belangen te behartigen van mensen met een verstandelijke beperking. Ik vind het belangrijk om samen met anderen mijn ervaring in te zetten om de huidige goede zorgverlening binnen Radar op peil te houden en zo mogelijk te verbeteren voor alle cliënten, ouders/verwanten en personeel.

Pierre Höppener

Ik ben 60 jaar oud en heb 3 kinderen. Onze oudste dochter Iris is 40 jaar en woont in het Bexhoes te Brunssum. Ik ben vanaf de oprichting van het Bexhoes lid van de deelraad ouders/vertegenwoordigers. In december 2009 ben ik benoemd tot lid van de centrale cliëntenraad. Ik maak me grote zorgen over de zorgverlening in de komende jaren gezien de omvangrijke bezuinigingen die op stapel staan en de vele veranderingen die hiermee gepaard zullen gaan. Ook binnen Radar zullen ingrijpende en moeilijke keuzes gemaakt moeten worden. Ik vind het belangrijk om in constructief overleg via de medezeggenschapsraden de organisatie van Radar te adviseren hierin zoveel mogelijk oog te hebben voor het in standhouden van een zo goed mogelijke zorgverlening voor de cliënten.

Gerard Hornstra

Met mijn 73 jaar ben ik het oudste lid van de CCR. Ik ben de vader van Silvio die in woonvorm Amby woont. Drie jaar geleden ben ik lid geworden van de CCR. Destijds ging het niet goed met Radar maar na de komst van de nieuwe bestuurder is er gelukkig veel verbeterd. Als CCR hebben we daar misschien een beetje bij kunnen helpen. Een béétje, want hoewel we als CCR wel mee kunnen praten, mee beslissen kunnen we niet. Dat vind ik wel eens moeilijk, maar gelukkig luistert de bestuurder over het algemeen goed naar ons, zodat we ons toch goed kunnen inzetten voor het welzijn van de cliënten. Dat is ook de komende jaren nodig, want de regering wil dat er veel verandert in de zorg. En elke verandering is nog geen verbetering. Dus zullen we, samen met de bestuurder en alle medewerkers van Radar, ons uiterste best moeten doen om te voorkomen dat de cliënten de dupe worden van al die veranderingen. Dát is onze opdracht voor de komende drie jaar.

Karl Kaubo

Als ouder van Thomas ben ik al meer dan 35 jaar betrokken bij de medezeggenschap van Radar en voorheen St. Jan Baptist. Van schoolleeftijd, via dagcentrum naar 24-uurszorg en van voorziening via regio naar centrale medezeggenschap. Mijn enige drijfveer is dat onze zoon en alle andere zonen en dochters, die voor zorg zijn toevertrouwd aan Radar, die zorg ontvangen die bij een beschaafde maatschappij past. Met andere woorden hem/hun mag het aan niets ontbreken.

Will Reijnders

Ik ben sinds begin van dit jaar lid van de CCR. Mijn zus Hetty woont al jaren tot haar grote tevredenheid in woonvorm Vloedgraafstraat in de regio Parkstad. Medezeggenschap in de zorg, vooral van cliënten en hun vertegenwoordigers, vind ik van het allergrootste belang, zeker in de huidige roerige tijden in de zorg. Ik ben dan ook al heel lang voorzitter van de deelraad ouders/vertegenwoordigers van een aantal woonvormen in het Kerkradse. Vanuit die positie hoorde ik ook veel over het werk van de CCR dat zich meer op strategisch en beleidsniveau afspeelt, maar door drukke werkzaamheden kon ik mij niet aanmelden. Inmiddels is de situatie veranderd en neem ik met veel plezier deel aan het interessante werk van de CCR.

Jean Thomissen

Ik ben de vader van Stef Thomissen die een dag per week in AC Margraten creatief bezig is met klei en de overige vier dagen in het kader van de arbeidsintegratie werkzaam is bij L1. Ooit ben ik als bestuurlid van de Stg. Jan Baptist betrokken geweest bij de fusie die uiteindelijk geleid heeft tot Radar. Destijds, Stef bezocht de Jan Baptistschool, maakte ik deel uit van de oudercommissie van de school en vanuit deze commissie nam ik zitting in de ouderraad van de Stg. Jan Baptist die me vervolgens afvaardigde voor het stichtingsbestuur. Na de fusie heb ik een sabbatical genomen, echter een paar jaar geleden besloot ik me weer beschikbaar te stellen voor de centrale cliëntenraad. Dit omdat ik het belangrijk vind dat er over gewaakt wordt dat Radar zich voor meer dan honderd procent, op een juiste wijze inzet en blijft inzetten voor haar cliënten, onze verwanten.

Leon van de Weem

Mijn zoon Quinten van 9 jaar is ernstig meervoudig beperkt. Hij woont thuis en gaat overdag al meer dan 7 jaar naar het Knoevelhökke in Landgraaf. Ook gaat hij één keer in de maand logeren in Ravensbos. Ik ben nu zo'n zes jaar lid van de Cliëntenraad van het Knoevelhökke. In deze tijd heb ik Radar zien bewegen in zorgland. De divisie Kids en Thuis was niet vertegenwoordigd in de CCR. Dat was voor mij de drijfveer om drie jaar geleden zitting te nemen in de CCR. We zaten toen midden in de transitie en de AWBZ holde achteruit (nog steeds trouwens). Er is gelukkig heel veel ten goede gekeerd. Gaat nu alles goed? Natuurlijk kan het altijd beter. Dat is voor mij de reden om door te blijven gaan met de CCR en op te komen voor de belangen van onze naasten. Ik prijs mij gelukkig dat alle CCR-leden dezelfde drijfveer hebben. Samen houden we Frans Wilms en het management scherp, zodat ze hun kerntaak 'het zorgen voor onze naasten' niet vergeten!

Ontwikkeling medezeggenschapsstructuur

Het afgelopen jaar zijn er in de organisatie allerlei veranderingen doorgevoerd. Hierbij deed zich ook de vraag voor of de medezeggenschap zoals deze nu is georganiseerd nog voldoende aansluit bij de huidige organisatie. Een werkgroep, bestaande uit leden van beide centrale cliëntenraden (CCR ouders/vertegenwoordigers en CCR cliënten), coaches medezeggenschap en hoofden, is met dit vraagstuk aan de slag gegaan. In september zijn enkele bijeenkomsten georganiseerd waarbij over de medezeggenschapsstructuur met cliënten en ouders/vertegenwoordigers is gesproken. De informatie die uit deze bijeenkomsten is gekomen, wordt meegenomen in de verdere uitwerking van het voorstel. Het uiteindelijke voorstel zal ter advisering worden voorgelegd aan de centrale cliëntenraden. De verwachting is dat in januari duidelijk is hoe de nieuwe structuur van de medezeggenschap gaat uitzien.

Samenwerking

Heusschen & Schrouff ontvangt onze cliënten met open armen

Wie het enorme magazijn van Heusschen & Schrouff Oriental Foods Trading BV in Landgraaf binnenloopt, kan niet anders dan onder de indruk zijn van de omvang, maar ook van de netheid en de prettige sfeer die er hangt. Heusschen & Schrouff is marktleider op het gebied van de distributie van authentieke Aziatische (voedsel) producten naar Duitsland, Oostenrijk en de Benelux. De onderneming is sinds kort ook de werkplek van een aantal cliënten van Radar waaronder Carlo Smeets, Nancy Erens en Remy Suoss. Het drietal, dat samen met hun medecliënten wordt begeleid door Jos Frencken en Angela Barberis, vertelt honderduit.

Nancy werkt hier twee dagen per week, naast haar werk bij de Gulpener Bierbrouwerij. "De werkzaamheden zijn heel duidelijk. Dat is voor mij erg belangrijk. Ik heb structuur nodig en dat is precies wat ik hier krijg. We beginnen om negen uur en werken tot vier uur 's middags. Elke dag is er wel wat anders te doen. Vandaag moeten we stickers plakken op flesjes sojasaus. Op andere dagen vouwen we bijvoorbeeld doosjes. Bijkomend voordeel van hier werken is dat ik op de fiets kan komen. Dat is ook wel fijn." Ook Remy bevalt het vooralsnog prima. "Je blijft lekker bezig, de tijd gaat heel snel en dat is een goed teken. Op den duur word ik trouwens wel moe. Ik vind het werk leuk, maar tot nu toe doen we wel veel hetzelfde. Waarschijnlijk dat we er over een tijdje ook ander werk bij krijgen, dat zou ik wel leuk vinden." Carlo is eveneens erg enthousiast over het werken bij Heusschen Schrouff. Rap demonstreert hij wat hij zoal heeft moeten doen. Pakketjes Yum Yam soep aftellen bijvoorbeeld, een elastiekje erom doen, een doosje vouwen waar de zakjes in moeten en vervolgens een deksel vouwen en beplakken met een sticker. "Dan moet je wel goed blijven opletten, anders gaat het mis."

Vaste partner

Pascal Wetzels, manager Warehouse van Heusschen & Schrouff, kijkt terug op de samenwerking met Radar. "Deze dateert al van een aantal jaren terug," herinnert hij zich. "Het begon allemaal met Sjef Wetzels, begeleider bij AC Aksion, die toevallig in contact kwam met de inkoper van Heusschen Schrouff. Korte tijd later deed zich de gelegenheid voor om AC Aksion in te schakelen bij het ompakken van grote zakken rijst naar kleinere zakjes.

De samenwerking beviel zo goed, dat daarna meer opdrachten volgden. Heusschen & Schrouff haalde een paar grote supermarktketens als klant binnen, en AC Aksion werd een vaste partner voor onder meer het ompakken van zendingen uit het oosten. Een tijdje terug kwam Sjef met het voorstel om een aantal cliënten van Radar hier in huis te laten werken. Andere bedrijven in de regio hebben inmiddels goede ervaringen opgedaan met deze manier van werken, denk bijvoorbeeld aan Makro. Ik ben met Sjef bij Makro gaan kijken en was direct enthousiast. Al snel zijn we de mogelijkheden gaan onderzoeken om het werk in huis door de cliënten te laten uitvoeren. Sinds medio oktober zijn ze nu hier bezig, en ik moet zeggen, het bevalt iedereen prima! De grotere partijen gaan nu naar Aksion, kleinere partijen worden hier omgepakt."

Inzicht

Begeleider Jos Frencken ziet de nieuwe manier van werken met Heusschen Schrouff helemaal zitten. "We zijn nog maar een paar weken onderweg, maar de eerste indruk is uitstekend. We moeten samen nog even de weg zoeken, maar ik heb er alle vertrouwen in." Angela: "Als we 's morgens binnenkomen staat links van onze tafel het werk voor die dag klaar. Als het klaar is, leggen we het rechts van de tafel af zodat het daar kan worden weggepakt. Er is een duidelijke structuur, die voor iedereen heel prettig en werkbaar is. Het is mooi om te zien dat de cliënten al snel inzicht hebben in wat ze doen. Onlangs moesten we iets ompakken, een sleetje vouwen en dat weer vullen, dichtplakken en stickeren. De cliënten hadden zelf een systeem bedacht waarbij iedereen een specifieke taak had. Zo ging het veel sneller. Dat vind ik geweldig." Jos: "We zijn hier met open armen ontvangen. De sfeer is erg goed, ook de omgang met andere collega's. Het is de bedoeling het werk zo snel mogelijk uit te bouwen, zodat zo'n 10 tot 15 cliënten hier aan de slag kunnen."

Pascal: "Heusschen Schrouff is van oudsher een sociaal bedrijf. Maatschappelijk ondernemen zit in onze genen. Dit is een mooie manier om die maatschappelijke betrokkenheid inhoud te geven. We kijken er naar uit om de samenwerking met Radar verder vorm te geven en uit te breiden."

Werk in uitvoering

Radar heeft op dit moment veel initiatieven lopen met betrekking tot de realisatie van nieuwe woonvormen. Deze woonvormen worden grotendeels gerealiseerd ter vervanging van bestaande woonvoorzieningen. Hieronder volgt de stand van zaken van de meest concrete bouwplannen.

Markt Landgraaf

Op 19 oktober 2011 is begonnen met de bouw van een nieuwe woonvoorziening aan de markt in Landgraaf. Radar realiseert daar 26 eenheden individueel geclusterd wonen. De oplevering is gepland in juni 2013. Dit plan wordt ontwikkeld in samenwerking met Woningstichting Hestia en Ontwikkelmaatschappij Synchron.

't Anker Valkenburg

Op 10 november heeft Radar inzake de ontwikkeling van 't Anker in Broekhem-Valkenburg een zogenaamde Design & Build overeenkomst (Realisatieovereenkomst) met bouwonderneming BAM afgesloten. Radar is voornemens dit plan zelf te ontwikkelen. Er worden 24 eenheden groepswonen gerealiseerd. Radar geeft

de BAM opdracht het voorlopige ontwerp verder uit te werken tot een bestek. Daarnaast loopt met betrekking tot 't Anker een bestemmingsplan procedure bij de Gemeente Valkenburg. Voor de bouw van het nieuwbouwgedeelte (achter de oude villa) is namelijk een wijziging van het bestemmingsplan noodzakelijk. Hoewel nog een aantal hobbels genomen moet worden, lijkt de herontwikkeling van 't Anker eindelijk gerealiseerd te worden. Afhankelijk van het verloop van de procedure kan de bouw starten in het voor- of najaar van 2012.

Tacitusstraat Heerlen

Radar sluit met de verhuurder van de woningen aan de Tacitusstraat een overeenkomst waarbij twee woningen worden samengevoegd tot één centrale ruimte. Deze ruimte zal worden gebruikt als ontmoetingsruimte voor cliënten, keuken, kantoor en slaapwachtkamer.

Meezenbroek Heerlen

De afgelopen maanden is de oude woonvorm Meezenbroek gesloopt. Binnenkort

starten de bouwwerkzaamheden voor de nieuwbouw waarbij 20 eenheden groepswonen worden gerealiseerd. De geplande oplevering is einde 2012. Meezenbroek wordt ontwikkeld in samenwerking met Wonen Limburg.

Grasbroekerweg Heerlen

Radar realiseert aan de Grasbroekerweg in Heerlen in samenwerking met Wonen Limburg 20 eenheden individueel geclusterd wonen. Op 5 december 2011 starten de sloopwerkzaamheden van het bestaande klooster. De planning is dat in januari 2012 gestart wordt met de nieuwbouw van de woonvorm. De geplande oplevering is november 2012.

Maria Gorettistraat Kerkrade

De afgelopen weken heeft de sloop van het bestaande gebouw plaatsgevonden. In januari 2012 is de start van de bouw gepland. Radar realiseert aan de Maria Gorettistraat 20 individueel geclusterde wooneenheden in samenwerking met Woningstichting Het Land van Rode.

Joh Hoen en Frans Wilms

Ondertekening Design & Build overeenkomst wv 't Anker

Servicepagina

Clëntenvertrouwenspersoon

Lucienne van Kruchten
T 06-506 442 09

Klachtencommissie

Mevr. drs. E.J.C.M Duynstee,
ambtelijk secretaris
p/a Maasboulevard 1
6211 JW Maastricht
T 06-461 542 33

Clëntloket

Het cliëntloket van Radar is geopend van maandag tot en met donderdag van 9.00 uur tot 17.00 uur en op vrijdag van 9.00 uur tot 14.00 uur.

U kunt uw vragen ook altijd via e-mail stellen: clientloket@radar.org

Het cliëntloket is gevestigd aan Maasboulevard 1 in Maastricht.
T 043-350 73 50

Colofon

Echo is het informatieblad van Radar, dienstverlening aan mensen met een beperking. Dit blad verschijnt 4 maal per jaar en is geschreven voor ouders/vertegenwoordigers en externe relaties van Radar.

Redactie

Jessica Engelen (divisiemanager Kids en Thuis)
Frans Reintjens (projectmanager en hoofd)
Deborah Heuts (stafmedewerker PR en communicatie) en
Ira Leenders (medewerker PR)
Wies Janssen (senior beleidsmedewerker)

Ontwikkeling en productie

Mach3-Communicatie Gronsveld
Ontwerpbureau B2B Maastricht

Fotografie

René Houben, Oirsbeek
(m.u.v. foto's pagina 11)

Redactieadres

Radar, Ira Leenders
Maasboulevard 1
6211 JW Maastricht
T 043-350 73 50, F 043-350 73 52
E redactie.echo@radar.org

© Radar

Alle rechten zijn voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeveelvoudigd of openbaar gemaakt zonder schriftelijke toestemming van de uitgever. De redactieraad houdt zich het recht voor ter publicatie aangeboden stukken te weigeren of aan te passen. Alle namen en gegevens van mensen die een bijdrage leveren zijn bekend bij de redactie. ISSN:1571-9324

ondersteunt mensen met een beperking

Radar kantoor Maastricht
Maasboulevard 1 | 6211 JW Maastricht
043-350 73 50 | clientloket@radar.org | www.radar.org

